

EN SLAGS SATORI

En man i sina bästa år kan lätt bli förvånad, när han plötsligt inser att omgivningen anser honom för *gamal* för att palla äpplen, klä sig i jeansjacka, eller... beundra unga flickor. Förstår han då varför någon plötsligt sneglar på honom, då har han nått en sorts insikt, eller *satori*. Dan Turell är en man i sina bästa år, och insikten fick honom att fundera över skillnaden mellan gamla och unga grisar.

Satori är de japanska buddisternas beteckning på det ögonblick de tycker att de blir klokare, det ögonblick när ett eller annat går upp för dem som inte har gått upp för dem förut.

Västerländska skriftlärde tar som regel ohyggligt allvarligt på begreppet. Det finns det inte någon anledning att göra, och det är bara deras skriftlärdom som förleder och förför dem till att göra det. Inget är så enkelt som en satori: Enligt buddismens klassiska grundregler (som sammantagna får plats på ett taxivitto) är den faktiskt en vardagsupplevelse – om man, väl att märka, har för vana att hålla ögonen åtminstone någorlunda öppna.

Vilket å andra sidan kanske mycket få har.

Nyligen upplevde jag en satori, om än en nog så anspråkslös.

Jag var ute på en av mina regelbundna inspektionsrundor, en av dessa rundor med vars hjälp jag förvisar mig om att Köpenhamn – trots överborgmästare Egon Weidekamps outröttliga insats – fortfarande ligger på sin rätta plats, då jag i området kring Forum och Købmandsskolen, upp mot Radiohuset på Rosenørns Allé, såg en större flock skolflickor jogga under ledning av en lärarinna. Uppenbarligen hade man, i det vackra vädret, valt att stappa ut från den instängda gymnastiksalen, ut på stan.

Förståeligt nog.

Så tjuo flickor sprang förbi mig. Tjuo unga friska smidiga tonårsflickor.

Och jag kom att tänka på min gamle slöjdlärare.

(Det hade ni inte väntat er, va?)

Men på en av de skolor jag gick (jag har lyckligtvis gått på så många, att ingen har någon möjlighet att identifiera den) hade vi slöjdlokal i källaren. Det var på den tiden gammaldags ordning och reda (jo, jag vet mycket väl att det heter könsdiskriminering!) ännu härskade: Pojkarna hade slöjd, flickorna hade hemkunskap, och det fanns ingenting som hette att kunna välja det ena eller det andra. Vi pojkar skulle lära oss att göra bord till flickorna, de skulle sätta köttbullar på dem, punkt och slut.

Men skolköket låg precis mitt emot slöjdsalen, så de där timmarna kunde i alla fall resultera i lite flirt.

Nå, slöjdsalen låg – som sagt – i källaren. Det fanns stora fönster i lokalen. Fönstren vette upp och ut mot skolgården och gav en hyggelig vy av den, nerifrån.

Och på gården hände det sig som regel under våra timmar, att flickklasser hade gymnastik och klädda i gymnastikdräkter spelade lång- eller stopp- eller brännboll.

Vår slöjdlärare var – synnerligen progressivt – en vän, och övertygad anhängare, av självständigt arbete. Han blandade sig i saker och ting bara när någon avgjort var på väg att komma till skada vid sågen. Annars stod han bara i sin tillbakalutade favoritställning och stirrade drömmande ut genom fönstret på flickornas nakna lär.

Och varje gång han hade hjälpt en fumlare med ett eller annat gick han tillbaka till sin utgångspunkt vid fönstret och stirrade ut igen.

Denna slöjdlärares vana förblev inte ouppmärksam av oss elever – i synnerhet inte som vi naturligtvis tänkte på samma sak som han. Men det var trots allt en helt annan sak när vi gjorde det! Den

allmänna meningen bland oss var att vår slöjdlärare var "en gammal gris", och med ungdomens självklara arrogans slog vi fast att en gammal gris var fränstötande och oaptitlig, medan vi själva, som ung-grisar, var i vår fulla rätt.

Fyllda av den ytterst victorianska skolpojksmoralen gick vi så långt som till att tycka att det var *synd* om hans fru, danslärarinnan, detta att han var *sån*.

Nåväl, när så dessa flickor kom joggande tänkte jag för första gången på tjuo år på honom – och det på ett helt annat sätt. Där stod jag och såg på dem när de raskt passerade mig, dessa tjuo flickor i åldern (uppskattade jag) 13 till 16 år, flickor på olika steg i sin utvecklingstrappa. Några av dem var fysiskt fortfarande barn, andra var fysiskt fullt könsmogna och kapabla att föda barn. Eller uttryckt på ett annat sätt: Där fanns några man fortfarande skulle kunna bjuda på en glass, om man var Onkel, och några som man, om samma villkor var uppfyllt, inte längre skulle kunna, eller våga, omfama på samma sätt som man gjort förr om åren, i varje fall inte utan att bli missförstådd.

Det var spännande att se på. Flickor är nu en gång för alla spännande att se på, det är i alla fall *min* uppfattning.

Men det slog mig plötsligt, när jag stod där precis vid Forum, att om ett par av de där flickornas pojk-klasskamrater kom förbi och såg mig stirra, så skulle *jag*, precis som vår gamle slöjdlärare var det i våra ögon, vara en *Dirty Old Man*.

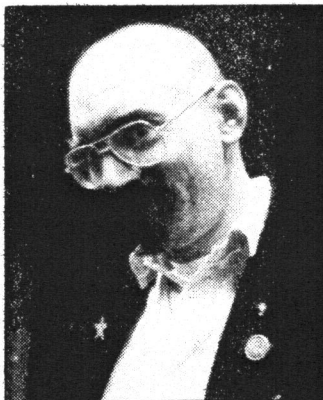
Och ändå är jag inte någon våldsbrottsling, ej heller någon barnaförare, jag är inte ens särskilt pervers. Jag tycker bara – och jag tyckte det definitivt den dagen – att anblicken av ett tjuo joggande tonårsflickor både är och var vackrare och mer spännande än trafikljusen, Forum och Købmandsskolens fasad. Om de där flickorna inte hade

dykt upp skulle jag förmodligen ha slitit ut mina ögon på trafikljusen och fasaderna.

Den tankfulle kronikören har här en möjlighet att ställa tankeväckande frågor till läsarna: Är det fullt att titta på skolflickor? Är det ännu värre att medge att man gör det? Är det naturligt att vara intresserad av den mänskliga kroppen?

Och så vidare. Men det är inte min avdelning. *Min* sens moral är att jag sänder en tjuo år försenad – ursäkt för vår ungdomliga chauvinism till min gamle slöjdlärare.

Men Gud: Det är bara ett litet anspråkslöst exempel på det vardagsfenomen som de japanska buddisterna kallar *satori*.

Köpenhamn i solen 1985

Dan Turell